



SLOVENSKÉ
NÁRODNÉ
MÚZEUM

Clementisova hviezda

Edícia
Zamerané
na predmet

Vojtech Hami



Edícia
Zamerané
na predmet

Clementisova hviezda

Vojtech Hami

Slovenské národné múzeum
Bratislava 2024

Obsah

7

Predslov

10

Čo je vyznamenanie

14

Hierarchia
československých radov
a vyznamenání v období
socializmu

23

Hrdina Československej
socialistickej republiky

27

Nositelia Zlatej hviezdy
hrdinu ČSSR

32

Clementisova hviezda

35

Životný príbeh
Vladimíra Clementisa

50

Clementisove
vyznamenania
v zbierkach SNM –
Historického múzea

66

Doslov

68

Pramene a literatúra

Obr. 1. Zlatá hviezda hrdinu ČSSR.
SNM – Historické múzeum (S. Okkel)



Predslov

Slovenské národné múzeum – Historické múzeum spravuje vyše dvestotisíc zbierkových predmetov. Mnohé z nich sú verejnosti prístupné iba raz za niekoľko rokov, zväčša počas určitej tematickej výstavy. Jedným z takýchto pokladov je aj Zlatá hviezda hrdinu Československej socialistickej republiky.

Publikácia, ktorú držíte v rukách, má za cieľ predstaviť vám klenot československej faleristiky. Čestný titul, ktorý sa k nemu viaže, bol zriadený v období Československej republiky (ČSR), avšak udeľoval sa až od roku 1965, teda v období po zmene ústavy a názvu štátu na Československá socialistická republika (ČSSR). Preto v celej publikácii používame termín Zlatá hviezda hrdinu ČSSR.

Insígnia najvyššieho čestného titulu komunistického Československa z rokov 1955 až 1990 existuje iba v štyridsiatich troch exemplároch. Právom teda patrí medzi najvzácnejšie predmety v zbierke faleristiky SNM – Historického múzea. Dostala sa do nej pomerne nedávno, v roku 1999, zo zrušeného Ústavu dejín Komunistickej strany Slovenska.

Zlatá hviezda s matričným číslom 3 bola udelená *in memoriam* slovenskému komunistickému politikovi, právnikovi a spisovateľovi Vladimírovi Clementisovi. Zosobňuje silný a zároveň tragický príbeh jej nositeľa. Clementisov životný osud bol veľmi dynamický. Jeho politická orientácia sa začala formovať už v mladom veku – angažoval sa v ľavicových kruhoch študentstva a svoje politické názory prezentoval v časopise DAV. V medzivojnovom období vstúpil do Komunistickej strany Československa (KSČ) a v civilnom povolaní sa živil ako advokát. V otázke sovietsko-nemeckého paktu o neútočení z augusta 1939 vyslovil v predvečer druhej svetovej vojny voči politike Sovietskeho zväzu ostrú kritiku, za čo ho neskôr vylúčili zo strany. Zúčastnil sa protifašistického odboja v zahraničí a po návrate do oslobodenej vlasti zastával vysoké štátne funkcie. Po vynútenej sebakritike v otázke sovietskej politiky bol znova prijatý do komunistickej strany. Ako minister zahraničných vecí hájil záujmy Československa na medzinárodnej